

Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årg 28

2011

Nr 1

Lasse Dahlquist (1910-1979) sångare, kuplett- och visdiktare, revyartist, filmcharmör, Luciageneral, kåsör mm. Sidan 17.

Innehåll nr 1 - 2011

Vi möts	sid. 3
GRS kurser	4
<i>Per Clemensson</i>	
Från ordföranden	5
En fd arkivaries funderingar	7
Facit till läsövning nr 4-2010	25
Grannföreningar	5
Släktforskningens Dagar	6
Avlidna medlemmar	6
<i>Ingela Martenius</i>	
Konfirmation och att bli vuxen	12
<i>Per Liljeström</i>	
Boken om Lasse Dahlquist	17
Utvandramas hus i Växjö	20
Beställningar från GRS	21
<i>Joel Holger</i>	
Något om GRS historia	22
Historiska handl. i Lantmäteriet	25
Landet runt	31
Nyförvärv till biblioteket	23
Ur Långströms klippsamling	26
<i>Barbro Majjgren</i>	
Unik kartsamling i Riksarkivet	27
Nya medlemmar	35
Forska med GRS datorer	36

Nästa nummer av Västanbladet utkommer i april 2011.
Manusstopp den 10 mars.

ISSN - 1102 - 4453

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEDLEMSFÖRENING I SVERIGES SLÄKTFÖRSKARFÖRBUND

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg
Tel. 031 - 13 12 26.

Styrelse 2011

- Ordf. Per Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
per@clemensson.net
- V. ordf. Lars Olof Lööf, 070 - 560 28 40
Erik Dahlbergsg. 4, 41126 GÖTEBORG
larsolof.loof@kultur.goteborg.se
- Sekr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Kassör Ewert Arwidsson, 031 - 15 84 15
Eva Rodhes g. 10, 411 11 GÖTEBORG
trewetrans@telia.com
- Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Övriga Jan Forslund, 0346 - 222 45, Ljungby
Prästgård 101, 311 95 Falkenberg
janforslund@spray.se
Per Liljeström, 0302 - 131 91
Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM
per-lilje@telia.com
Ulf Lundquist, 031 - 88 53 06, Höne-
kullavägen 45 N, 435 44 MÖLNLYCKE
lundq.ulf@swipnet.se
Barbro Majjgren, 035 - 481 48
Mästarevägen 10, 305 72 STENINGE
qpm@telia.com
- Suppl. Anita Fyhr, 031-23 73 37, Virvel-
vindsgatan 6, 417 02 GÖTEBORG
anita.fyhr@live.se
Jonas Kullgren, 031 - 99 28 15
Holmåkravägen 7 F, 437 40 LINDOME
jonas@kullgren.st

Västanbladet

Redaktionskommitté:

Per Clemensson, Joel Holger och Per Liljeström.
Västanbladet ingår i medlemsavgiften 150.- kr/år
och utkommer årligen med fyra nummer.

GöteborgsRegionens
Släktforskare

vi möts

VÅREN 2011

Måndag den 14 febr. kl. 18.30

Föredrag på Erik Dahlbergsgatan 36 B.

Johan Ahlén berättar: "Flygfotohistoria - ett Sverige i repris".

Om alla de gårdar i Sverige som fotograferats från luften på 1950-talet.

- Kaffeservering - ANMÄLAN senast torsdagen innan - Avgift 50.- kr -

Måndag den 28 mars kl. 18.30.

Ordinarie ÅRSMÖTE i GRS föreningslokal

Erik Dahlbergsgatan 36 B.

Sedvanliga ärenden enl. stadgarna. Efter förhandlingarna berättar

Björn Lippold: "Hur hittar man sin soldat?"

Om soldatforskning och soldatregister.

- Kaffeservering - ANMÄLAN senast torsdagen innan - Avgift 50.- kr -

Fredag kl. 13.00-17.00, Lördag kl. 11.00-16.00 samt

Söndag kl. 11.00-15.00 den 18, 19 och 20 mars

**Släktforskningens dagar firas i Stadsbiblioteket
vid Götaplatsen. Många utställare och föredrag!**

Se särskild annonsering

- Öppet för allmänheten - Ingen entréavgift -

Lördag den 14 maj. Boka dagen! VÅRENS UTFÄRD.

Detaljerat program, resa och kostnad meddelas i Västanbladet nr 2 - 2011.

Titta även på GRS hemsida: www.genealogi.se/grs/

ANMÄLAN i så god tid som möjligt till Karin Holger tel. 031 - 40 85 20

Entrén till samlingslokalen på Erik Dahlbergsgatan sker genom G R S egen lokal, vilken måste låsas under själva mötet. Kom således i god tid.

Vi har öppet 1 timma före föreningsmötet! Samlingslokalen rymmer 40 pers.

Mycket välkomna!

➤ Event. återbud måste anmälas ➤

GRS kursprogram 2011

Kurserna hålls i GRS regi och lokaler Erik Dahlbergsgatan 36 B (entré från gatan).
Kursprogrammet kommer att omfatta följande kurser:

- 1. Börja släktforska.** Innehåll: handskriftsläsning, databashantering, släktforskningskällor, intervjuteknik, bibliotekskunskap, forskningsteknik. 4 X 3 timmar.
Pris 400:- kr. exkl. lärobok.
- 2. Släktforska steg för steg.** Innehåll: kyrkobokföringen, domböcker och bouppteckningar, mantalslängder, soldatforskning m fl grundläggande källor, handskriftsläsning, 7 X 3 timmar. Pris 700:- kr. inkl. lärobok.
- 3. Släktforska vidare.** Innehåll: fördjupning av kyrkobokforskning, borgare, sjömän, soldater m fl yrken, handskriftsläsning, 5 X 3 timmar. Pris 500:- kr inkl. lärobok.
- 4. Emigrantforska.** Innehåll: källor till emigrantforskning i Sverige och USA, databaser. 3 X 3 timmar. Pris 300:- kr.
- 5. Ditt hus och din bygd.** Innehåll: fastighetsförsäljning, gårdsskifte, sockenprotokoll, torpinventering, gårdshistoria, databaser, Kursen är anpassad för hembygdskare. 3 X 3 timmar. Pris 300:- kr.
- 6. Handskriftsläsning. Drop-in !!** Innehåll: läsövningar och enskild problemlösning. 3 timmar. Pris 120:- kr per sammanträde inkl material. Kursmaterial på CD 150:- kr. Ingen föranmälan.

TIDERNA ANPASSAS EFTER DELTAGARNA OCH STARTAR ALLT EFTER DE BLIR FULLTECKNADE. Kurserna kan anordnas på både dag- och kvällstid.

Anmäl er till Per Clemensson och ange ditt önskemål om tidpunkt dvs kl 1100, kl 1400 eller kl 1700/1800 tel 031-206563 eller 0705-206564.

e-mail: per@clemensson.net

För deltagande i våra kurser krävs medlemskap i vår förening: 150:- kr/kalenderår.

Kassören tackar

alla som betalat medlemsavgiften 2011 vid årsskiftet.

- Men några få medlemmar har ännu inte hört av sig ! -

Välkommen med årsavgiften snarast ! PlusGiro 24 23 85 - 3

Västanbladet nr 2-2011 kommer inte att sändas till dem

som inte förnyat sitt medlemskap.

Glöm inte ange namnen vid inbetalningen!

Från Ordföranden

Året 2010 har för vår förening varit framgångsrikt. Våra aktiviteter har varit välbesökta. Kurserna har varit fullteknade. Våra Västanblad har varit fullmatade. Expeditionstiden har utökats. Vårt engagemang på Stadsbiblioteket har intensifierats. Vårt samarbete med andra föreningar har varit gott. Våra projektarbeten, Långström mfl har fortgått. De utökade lokalerna har tagits i bruk. Mot årets slut har vi dessutom haft råd att införskaffa fyra nya datorer och en laserskrivare. Enligt kassören är vår ekonomi god.

Jag tackar alla som bidragit till detta resultat.

Vid höstmötet omvaldes såväl ordförande som övriga styrelsemedlemmar. Siv Magnusson och Einar Wanner valdes till ord. revisorer och Gunnar I Ericsson till revisorssuppleant.

Under det gångna året har medlemsantalet ökat med över 40 medlemmar. Vi planerar ett särskilt öppet hus för nytilkomna under våren. Välkomna att stifta bekantskap med biblioteket och forskarplatserna i lokalen samt våra aktiviteter. Totalt har nu föreningen 564 medlemmar.

Vi räknar med att året 2011 skall bli lika aktivt som 2010 med Släktforskardagar den 18-20 mars i Stadsbibliotekets lokaler och med utfärd i maj till Säteriet Mariedal som höjdpunkter. Vi hoppas kunna bibehålla vårt öppethållande på Erik Dahlbergsgatan och att under februari komma igång med vår kursverksamhet. Ännu finns några platser kvar !

Vi behöver medhjälpare till utställningar, öppna hus, föreningskvällar och forskarservice mm. Anmäl er till undertecknad om intresse finns. Bidrag till Västanbladet tar Joel Holger tacksamt emot.

Per Clemensson

Grannföreningarna i regionen

DIS-Väst.

Lördag 26 mars. **Årsmöte.** Lokal: Masthuggets Församlingshem, Repslagaregården. Repslagaregatan 51, Göteborg.

Temakvällar, se www.dis-vast.o.se

Hallands släktforskarförening.

Lördag 26 mars kl. 13.30. **Årsmöte.** Lokal: Karl XI:s servicehus, Halmstad. Föredrag av **Kent Andersson** om 'Människor jag mött - några kallar dom annorlunda'. Kaffeservering. **Borås Släktforskare.**

Onsdag 23 febr. kl. 18.30. **Föredrag** av författaren **Gull-Maj Lindström**, Brålanda, om 'Förr fanns det oäkta barn'. Lokal: DHR Ribbingsgården, Ribbingsgatan 32, Borås.

Onsdag 23 mars kl. 18.30. **Årsmöte.** Föredrag Ribbingsgården. Om 'Stadsarkivet - återblickar och framtidsvisioner' av **Lars Johansson** och den nya arkivchefen **Eva Wohlin**.

Släktforskningens dagar

Fredag kl. 13.00-17.00, Lördag kl. 11.00-16.00 samt

Söndag kl. 11.00-15.00 den 18, 19 och 20 mars

Stadsbiblioteket vid Götaplatsen

En rad institutioner och föreningar presenterar sig i utställningshallen.

Du får veta hur man börjar släktforska och du kan även få svar på många av dina frågor.

Dessutom kan du till oslagbara priser köpa släktforskarböcker, cd-skivor och internetabonnemang på databaser.

Medverkande:

DIS-Väst, GöteborgsRegionens Släktforskare, Föreningen Släktdata, samt Arkiv, Museer, Bibliotek m.fl. institutioner i Göteborg.

I hörsalen kan du lyssna på föredrag:

Ingemar Wikenros, Mariestad – Om Vasaättlingar i Västergötland

Bo Ralph, Göteborg – Rökstenens tolkning

Sune Persson, Göteborg – Folke Bernadotte och de vita bussarna

Ingela Martenius, Göteborg – Folkdräktens historia

Louise Lönnroth, Göteborg – Synen på barn och barndom i historien

Elisabeth Reuterswärd, Lund – Utomäktenskapliga barn

Johan Ahlén, Göteborg – Flygfotohistoria – ett Sverige i repris

Ulf Andersson och Karl-Magnus Johansson, Göteborg – Historiskt väder

Den nye landsarkivarien – Landsarkivet i Göteborg och framtiden

Vidare kommer föreningar och institutioner att demonstrera sina program och databaser.

För mer info se: www.goteborg.se/bibliotek eller www.genealogi.se/grs/
Samtliga arrangemang är avgiftsfria

Sponsorer är: Riksarkivet - Göteborgs Stadsbibliotek - Genline - Göteborgs-Emigranten - AD online.

Under 2010 har följande medlemmar i GRS avlidit:

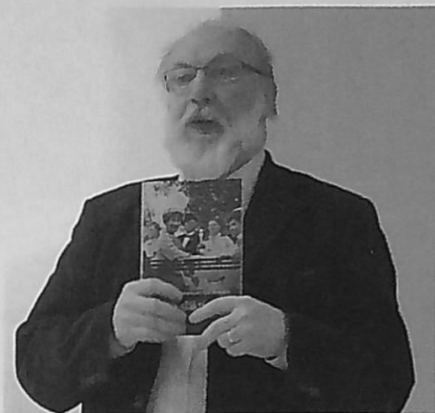
Sven Alexandersson, Partille
Josef Bernskiöld, V. Frölunda
Bengt Elling, Hisings Kärra
Bengt Holmberg, Göteborg
Svea Kågerud, Göteborg

Lars Assbring, Kållerud
Karin Block, Göteborg
Stig Fredriksson, Göteborg
Lennart Kjellsson, Herrljunga

EN FD ARKIVARIES FUNDERINGAR

av Per Clemensson

Min vagga stod i Landsarkivets i Göteborg trädgård, i dess sandlåda tillbringade jag den första min ungdom, i trädgården odlade jag mina första rädisor, begravde mina vänners kanariefåglar och hjälpte vaktmästarna Holst och Lundström (tillika bokbindare) att skörda frukten, päron, äpplen, plommon och bära ut fyllda bärpåsar till berättigade mottagare, såsom landshövdingen, landssekreteraren, landskamrern, biskopen, professorerna Weibull, Skottsberg m fl, museicheferna Roth och Nybelin m fl av landsarkivets gynnare och av familjens vänner, samt naturligtvis till landsarkivets personal. Frukträden sammanlagt ett femtontal hade planterats av landsarkivarien Carl Gustaf Weibull, som sedan sålde dem till min fader, som sedan skänkte dem till sin efterträdare Robert Swedlund och vars efterträdare Gösta Lext på grund av Hvitfeldtska läroverksungdomens pallningsrajder lät motorsågarna gå en mycket tidig morgon för att inte väcka alltför ont blod bland personalen; Lext reste samtidigt på inspektionsresa till nordligaste Värmland. Under andra liksom under första världskriget nyttjades trädgården till dels för personalens odlingar av främst potatis. Under min skoltid spelade min tillgång till trädgården och dess frukt stor roll i kamratkretsen.

Stor betydelse för mig kom Lundström och Holst att spela. Jag följde med Holst och hämtade böcker till forskarsalen och kom på så sätt att bli oerhört välorienterad i beståndet och kom att lära mig församlingarnas kontraktstillhörighet eftersom församlingarna i magasinerna var uppställda efter resp kontrakt och Lundström gav mig grundkunskaper i bokbindning och konservatorsverksamhet; de kom båda bli mina vänner för livet. Trots försök att undkomma arkivbanan som yrkesval, kom jag efter en utvikning på museibanan och utan egen förskyllan, att under militärtjänsten hamna på Krigsarkivet, där jag kom in i ett

Per i Landsarkivets trädgård

härligt kamratskap under handledning av krigsarkivarien Birger Steckzèn, förste arkivarierna Alf Åberg och Bertil Broomé m fl. Jag kom att förbli i Janus tjänst och avslutade efter 45 år min tjänstgöring som förste arkivarie vid landsarkivet i Göteborg med vissa tjänstgöringsperioder på företagsarkiv, riksarkivet och landsarkivet i Vadstena.

I de flesta litterära eller filmiska sammanhang beskrivs arkivariens tillvaro vara grå, trist och dammig och fylld av oläsliga pergamentsbrev och tjocka luntor med handskrivna och svåräsliga texter. Denna vrångbild av arkivariens arbetsmiljö är i grunden felaktig och kan eventuellt stämma med 1800-talets arkivmiljö. Yrket är fascinerande, miljön är för en forskare bedövande, den tekniska utvecklingen inom verksamheten är svindlande. Under min tid har jag genomlevt olika skeden i utvecklingen: person- och ortregistrering av vårt släktforskningsmaterial, utbildning av generatio-

ner av nya arkivarier i arkivkunskap, mikrofilmning av sköra källor, standardisering av arkivmateriel som papper, skrivmedel, kartonger mm, nya konserveringsmetoder med japanpapper och avstyrning, tillkomsten av ett genomtänkt regelverk för arkivbehandling, digitalisering, alltså överföring av vårt källmaterial till datamedier dvs scanning och excerpering. Jag har vidare upplevt arkivväsendets omställning från depåarbete till fältarbete, då man trygade kvaliteten på arkivhandlingen redan från dess tillkomst och depåarbetet utvidgades till att i högre grad taga tillvara enskilda arkiv såsom företags-, förenings-, gårds- samt person- och släktarkiv. Alla de här nämnda verksamheterna har haft som mål att bevara arkivhandlingen mot slitage av tidens tand, dvs mot forskarens bläddring och arkivmaterialets förgänglighet och att göra källmaterialet tillgängligt för forskning i evig tid.

Den svenska landsarkivorganisationen har alltifrån sin tillkomst vid senare delen av 1800-talet koncentrerat sig på att taga till vara de svenska kyrkoarkiven, domstolsarkiven och landsstatsarkiven. Särskilt har kyrkoarkiven omhulldats i hög grad med täta besök och inspektioner i samband med byte av värdare dvs pastor. Helt klart hade inte våra kyrkoböcker varit tillgängliga för forskningen i så hög grad som de är nu om inte dessa insatser från arkivväsendet gjorts, men i backspegeln kan man kanske tycka att alltför stora insatser satsats på kyrkoarkiven till men för andra arkiv. Genomgående har sedan 1903 vid omhändertagandet av arkiven tillämpats den s k proveniensprincipen, vilken innebär

*Landsarkivet i Göteborg,
som nu håller på att byggas till (utanför bilden).
Trädgården blir endast ett minne blott.*

att man vid ordnandet och förtecknandet av arkiven har sammanhållit resp arkiv och i förteckningen beskrivit arkivets struktur och inte som tidigare ordnat arkiven efter ämne (dvs ställt upp alla domböcker för sig i årtalsordning och inte efter resp domstol). Beträffande kyrkoarkiven kan man tycka att tillämpningen av ursprungsprincipen har gått alltför långt, då man vid en församlings byte av stift och därmed landsarkiv-distrikt har från och med året för överföringen låtit flytta den aktuella församlingens hela arkiv från ett landsarkiv till ett annat; på detta sätt har man ryckt loss arkivets samhörighet med sitt häradsrätts-

och länsstyrelsearkiv. Denna olägenhet har numera upphävts genom arkivens åtkomlighet på internet.

I början av min anställning som extra amanuens 1959 kom jag att få en grundlig utbildning i släktforskning och då ofta av landsarkivarien Gösta Lext som ägnade våra gemensamma luncher åt föreläsningar i arkivkunskap och vi yngre tjänstemän fick då taga del av hans djupa kunskaper som sedan dokumenterats i hans böcker om våra kyrkoarkiv och om våra mantalslängder. Stor del av tjänstgöringen kom att ägnas åt besvarandet av

ED (Enskilda diariet), dvs släktforskningsfrågor, vilka på den tiden var gratis. Dessutom ägnade man stor del av fritiden åt att på uppdrag göra släktutredningar mot ersättning. Sammanlagt bör ett tusental brev besvarats under min tjänstgöringstid och ett hundratal större släktutredningar utförts, t ex för släkterna Kjellberg, Ekman, Wijk, Jacobsson, Kempe. Denna forskningsverksamhet, som delvis skedde under kontroll av äldre tjänstemän, och tjänstgöringen i landsarkivets forskarexpedition både på dag- och kvällstid tjänade att fördjupa kunskaperna i käll- och beståndskunskap. Än mer fortbildande var den kursverksamhet i

släktforskning och handskriftsläsning som man mer eller mindre ålades att bedriva under terminerna.

Mina källkunskaper och erfarenheter av undervisning ledde till mitt samarbete med Kjell Andersson, dåvarande chefredaktör för tidningen Land och sedan informationschef för Centerpartiet, vilken är en utmärkt stilist och som var intresserad av att utvidga sina kunskaper om släktforskning. Vår personkemi kom att överensstämma och vi har haft och har ett fruktbart samarbete, där jag står för sakinnehållet och Kjell står för utformningen. I våra släktforskar-böcker har vi kombinerat texten kring en familj i Varola församling med bilder av källnotiserna, alltså en slags overhead-teknik så att läsaren eller kursdeltagaren i praktiken kan följa släktutredningens framväxt. En annan ledstjärna vid författandet vid sidan

av metodiken var att i möjligaste mån presentera "nya" källor, dvs klä på förfäderna och ge dem kött på benen. För närvarande slutför vi vår bok "Forska kring ditt hus och din hembygd". Ett ypperligt exempel på en "påklädd" forskning redovisar professor Per Hultqvist under titeln "Släkt(miljö)-forskningens möjligheter" i Hembygden 2005 (Dalslands Årsbok).

Våra landsarkiv är fyllda av outnyttjade källor, vilka våra släktforskare borde kunna tillgodogöra sig. Visserligen är handskriften en svårighet, men med lite envis övning bör detta hinder inte vara oöverkomligt. Låt mig nämna några användbara källor. Länsstyrelsernas supplikserier innehåller enskilda personers hänvändelser till landshövdingen från början av 1700-talet till senare delen av 1800-talets slut. För Skaraborgs län finns exempelvis 1.300 volymer

Släkt- och hembygdsforskning

**HITTA DINA
RÖTTER
PÅ INTERNET**

Beställ på www.genline.se

Nu kopplas släktforskning och hembygdsforskning samman på Internet!

Genlines satsning på databasen Bygdeband gör det möjligt för släktforskare att enkelt hitta material om de platser där släkten bott. I dagsläget arbetar mer än 280 hembygdsföreningar med att digitalisera material om platser och personer. Materialet blir sedan tillgängligt i Bygdebandsdelen på Familjeband.se. Den som har abonnemang hos Genline kan snabbt hitta information om platser via en direkt koppling mellan Genline FamilyFinder och Bygdebandsdelen i Familjeband.

Besök www.genline.se för mer information!

GENLINE.SF

Avgjorda mål bevarade och till varje volym finns diarium med personregister. Supplikerna handlar om skulder, platsansökningar, gårdsköp, arrenden, granntvister, olaga hygen, arv, skatter, skiften mm. Sockenstämmans protokoll i kyrkoarkiven utgör prov på tidig svensk demokrati från i vissa fall 1600-talet och till 1862, då stämmans uppgifter i stort överfördes till kommunen och dess arkiv; här återfinns man socknens resp kommunens beslut i olika frågor från kyrkans, skolans och fattigstugans budget till val av sockenhantverkare, funktionärer och nämnd- och styrelsemedlemmar mm. Sockenens och kommunens olika protokoll innehåller en mängd enskilda ärenden. Skolans arkivbildning finns från mitten av 1700-talet dels i kyrkoarkiven (förteckning över skolpliktiga barn) och dels i kommunarkivet (klassböcker, examenskataloger). I de statliga läroverksarkiven finns från 1862 våra förfäders studentskrivningar i svenska bevarade, medan andra skrivningar har gallrats för vissa läroverk och endast behållits för vissa. Även realexamenskrivningarna har delvis tagits tillvara för framtiden. Vidare finns skilsmäsohandlingar mm av värde för släktforskningen i domkapitlens arkiv, barnmorske-dagböcker och årsrapporter i provinsialläkarnas arkiv, i försäkringskassearkiv och i deras föregångare sjukkasse- och begravningskassearkiven finns för 1900-talet en rad personliga handlingar såsom t ex sjukkort. Likaså i kommunernas, landstingens, folkrorelsernas och näringslivets arkiv finns en mängd handlingar i vilka våra förfäder lämnat sina avtryck.

Vid all forskning krävs att man tillämpar källkritik, vilket innebär att man sätter in

källan i sitt sammanhang och gör klart för sig, i vilken avsikt källan har tillkommit: Har bouppteckningen tillkommit i samband med en konkurs eller vid livets slut? Bör dödsorsaken i en dödbok ges större tilltro än motsvarande orsak i en provinsialläkar-rapport? Är dödsdatum i dödboken eller i bouppteckningen den rätta? Ju närmare händelsen i tid som noteringen i källan har skett, desto säkrare är uppgiften.

Låt mig slutligen ge några tips vid släktforskning:

- förväxla inte personer med samma eller besläktade (Johansson-Johannesson) patronymikon, dvs följ din förfader i husförhörslängden tillbaka till födelseboken och föräldrahemmet
- kontrollera husförhörslängdens uppgifter i resp kyrkobok
- undersök pastoratets övriga församlingar om den sökta uppgiften saknas i moderförsamlingens böcker
- kontrollera uppgifter hämtade ur databaser och register med originalanteckningen, dvs lita aldrig på en sekundär källa, tag reda på bakgrunden till databasen
- använd mycket papper och var noggrann med att notera källuppgifter

Jag önskar mina läsare ett
STORT LYCKATILL
 med sina forskningar.

Konfirmation och att bli vuxen

av Ingela Martenius

I de flesta samhällen markeras övergången ifrån barndom till vuxenliv med någon form av ceremoni och festlighet, som oftast föregås eller består av någon form av utbildning och/eller prov. Idag är det avslutningen av gymnasieskolan som har övertagit den här rollen, men i det gamla bondesamhället var det konfirmationen som markerade övergången till vuxenlivet.

Från barn till vuxen

Konfirmationen var ju naturligtvis egentligen en kyrklig akt, en bekräftelse av dopet. Eftersom svenska kyrkan – liksom den katolska och flertalet protestantiska kyrkor – tillämpar barndop är det viktigt att dopet bekräftas när barnet är gammalt nog att förstå vad det innebär. Konfirmationen kan därför inte ske förrän barnet är "vuxet" vilket vi i Sverige sedan gammalt anser vara vid 15 års ålder. Innan nutida läsare protesterar bör man kanske betänka att vi idag allmänt säger att man blir myndig vid 18 års ålder – men det är i själva verket en process som startar vid just 15 års ålder och inte är avslutad förrän tio år senare. Vid 15 år är man idag straffmyndig, man får lov att köra moped, ha sexuellt umgänge och se alla filmer på bio. Alltihop en rest av "det gamla" Sverige! Konfirmationen ägde alltså rum tidigast när man fyllt 15 år, men den kunde också skjutas upp om församlingens präst ansåg att den blivande konfirmanden inte var tillräckligt mogen eller saknade nödvändiga kunskaper. I en del församlingar fördes särskilda listor över årets konfirmander, och i brist på födelseböcker fungerar dessa då utmärkt som indi-

kation på födelseår eftersom man alltså säkert vet att konfirmanden alltid var minst 15 år gammal vid konfirmationen. Innan konfirmationen räknades barnet inte som en egen person. Barnet omtalades alltid i relation till sin far; så t.ex. formulerades anteckningen i dödboken som "åbon Nils Anderssons i Norgården son Peter, 13 år".

Kunskapskrav

Svenska kyrkan hade innan 1986 krav på att man måste vara konfirmerad för att få lov att delta i nattvarden. I 1686 års kyrkolag ställdes krav på kunskapskontroll inför den första nattvardsgången, vilket ledde till ett offentligt kunskapsförhör. Detta växte under 1700-talets senare del ut till en särskild gudstjänst, som i 1811 års kyrkohandbok gavs en fast ritual; först i 1917 års handbok förekommer dock benämningen "konfirmation". Konfirmationen började med att man "läste för prästen". Idag missuppfattar många det här uttrycket och tror att det var då allmogen lärde sig att läsa förr. I själva verket var förmågan att läsa innantill samt grundläggande kunskaper i kristendom förkunskapskrav för att få börja i konfirmationsundervisningen. Alla barn lärde sig läsa någon gång mellan sju och tio års ålder. I en del socknar var det klockaren som läste med barnen, ibland var det hemundervisning och i vissa socknar fanns det faktiskt särskilda skolmästare. Dessa skolmästare var inte sällan avdankade soldater eftersom det i deras utbildning ingick en grundlig undervisning i konsten att skriva och räkna (läsa förutsattes soldaten kunna). Ibland hände det också att en bondson som fått chansen att läsa till

präst inte klarade av det – eller så tog pengarna slut – och då istället kunde bli skolmästare. Riktiga skolor för allmogen, med särskilda skolhus, inrättades från mitten av 1700-talet runt om i Sverige. Folkskolereformen 1842 medförde inga särskilda ändringar; det skall också påpekas att den nya lagen ålade socknarna att hålla med undervisning, men den ålade inte barnen att komma dit. Men redan innan 1842 fanns det alltså ca 1800 skolor i ungefär hälften av Sveriges 2300 socknar, och tio år senare hade mycket litet skett. Den stora förändringen var att i folkskolan fick barnen också lära sig att skriva. Vad bestod då konfirmationsundervisningen av? Jo, det var läsning av olika stycken i Bibeln, men framförallt var det att lära sig utantill Luthers Lilla katekes – i princip Tio Guds bud, trosbekännelsen, Fader Vår – med de svåra förklaringarna. Man förväntades dock inte kunna samtliga förkla-

ringar utantill: i kyrkoböckerna har gjorts anteckning om någon som "kan hela Svebili förklaring utantill", vilket alltså var så märkvärdigt att det måste noteras.

Konfirmationen och den första nattvarden

Konfirmationsundervisningen avslutades med det fruktade förhöret i kyrkan inför hela församlingen. Detta förhör var alltså egentligen det första husförhöret, för när man väl var konfirmerad förhördes man tillsammans med resten av gårdens (konfirmerade) folk en gång om året av prästen, på precis samma saker som vid konfirmationen. Idag är vi i Sverige vana vid att konfirmationen består av förhöret – som numera ofta tar formen av samtal eller redovisningar – som sedan omedelbart följs av nattvardsgudstjänst. Förr var det dock så att förhöret, ofta kallat "att stå på gången" eftersom konfirmanderna stod uppställda

*För ett Vackrare Hem ,
besök
vårt Konstgalleri*

GALLERI SCANDINAVIA

*Galleri Scandinavia, Berzeliigatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01*

Familjen Lindblom

på gången när de svarade på frågorna, var på lördagen och nattvardsgudstjänsten följde dagen efter, på söndagen. Enligt svensk-amerikaner som tillhör den lutherska kyrkan i USA (f.d. Augustanasynoden) följer man där fortfarande denna gamla sed.

Konfirmationsgåvor

Det sägs att många konfirmander idag konfirmeras bara för att få fina presenter. Dessa presenter är också en kvarleva från den tid då konfirmationen innebar steget in i vuxenvärlden. Konfirmanderna kunde ofta få dyrbarare gåvor som kompletterade den ändring i dräkten som markerade deras nya status: för flickorna kunde det vara en nål eller sälja i silver eller kanske ett sidenhalskläde, för pojkarna ett par manschettknappar i silver eller (från mitten av 1800-talet) kanske t.o.m. ett fickur! Gåvorna var naturligtvis mest från föräldrarna, eller kanske ett äldre syskon – men inte minst var det nu som faddrarna förväntades göra

en insats. Det finns brev och anteckningar bevarade där faddrar klagar på att de blev "alldeles utfattiga" av att ge så fina gåvor som förväntades pga. social rang.

Vuxenlivet

Hur förändrades då livet efter konfirmationen? Ja, för de allra flesta betydde det faktiskt inget särskilt i ett par år. Visserligen var man nu straffmyndig, kunde ta ett arbete och mantalsskatt skulle betalas, men uppfattningen vi idag ofta har att detta betydde att de allra flesta som tillhörde allmogen då var tvungna att lämna hemmet för att försörja sig själva, är en sanning med – stor – modifikation. En del barn fick allt lämna sitt fattiga hem långt innan de var 15; de arbetade för bara mat och logi och, om de hade tur med en snäll matmor, så kunde de få en eller annan klädtrasa. I kyrkböckerna är de då i husbondens behåll antecknade som "gossen" respektive "flickan". När 15-åringarna konfirmerats kunde de ta ett "riktigt" arbete (och anteck-

Konfirmation i Skäfthammars kyrka, Gimo (Uppland) 1917.

Konfirmation i Ljungs kyrka (Bohuslän) som avslutning på ett konfirmationsläger sommaren 1970. Alla flickorna i vita "vuxnare" klänningar enligt senaste (kortkorta) mode; pojkarna i slips men utan kavaj på grund av högsommarvärmen.

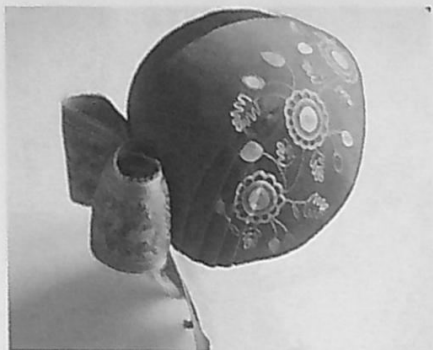
nas som "dräng" respektive "piga") och de skulle då ha lön enligt bestämmelser i lagen. En del 15-åringar fick också mycket riktigt ta tjänst så snart de konfirmerats. Men där föräldrarna bara hade minsta möjlighet så såg de till att barnen stannade hemma åtminstone något år eller två till. På många håll i landet lämnade de flesta faktiskt inte hemmet förrän de var 17-19 år, alltså ungefär vid samma tid som man slutar gymnasieskolan idag.

Kläder

Övergången till vuxen status markerades med kläder. Innan de konfirmerades bar barn barnkläder. Från det de kunde gå tills dess de var runt 5 - 7 år innebar detta kolt, en sorts "klänning" som räckte ner på smalbenet, olika skuren för pojkar och flickor, sydd ofta i gulfärgat (enklast att färga) ylle eller halvylle och buren över en särk/skjorta av linne. Utanpå koltens bars

förkläde, med bröstslapp för pojkar, midjeförkläde för flickor. Barnen hade naturligtvis alltid mössa på huvudet: en kilmössa för pojkar och en mössa skuren i tre delar (som de kända dalamössorna) för flickor. Runt 5 - 7 år, olika på olika håll, kläddes barnen i enklare upplagor av de vuxnas kläder. Det var först nu de klarade av att ta på sig de vuxna kläderna, ett krav för "uppträdandet" - inte fanns det tid till att klä på två-tre barn i varje familj! "Hel och (någorlunda) ren" var mottot för kläderna barnen bar tills de konfirmerades; ingen kraft lades ner på kläder barnen växte ur eller slet ut. Det var vanligt att man tog vuxnas plagg som sjöng på sista versen och sydde om dem så gott det gick.

Konfirmationen betydde att man nu hade rätt till vuxenkläder. Vad detta exakt betydde varierade, men vissa generella regler fanns. Så t.ex. fick flickor som bodde i områden där de vuxna kvinnorna använde

En typisk bindmössa (Bohuslän)

Foto Ingela martenius

bindmössa (alltså inte i t.ex. Skåne) alltid sin första bindmössa till konfirmationen. Det är en tyvärr ganska utbredd missuppfattning i vår tid att ogifta inte bar bindmössa – det gjorde de visst. Vissa socknar hade mycket bestämda regler, men allmänt var ljusa färger för unga flickor (t.ex. var ljusblått ofta populärt för konfirmander) och mörkare, t.o.m. svart, för gifta kvinnor.

I städerna hade barnen också kolt som små. Innan konfirmationen bar pojkar sedan kortbyxor och flickornas kjolar slutade strax nedanför knäet. Efteråt fick pojkar bära långbyxor och flickornas kjolar blev hellånga samt att de fick sätta upp håret. I borgerliga kretsar ville man dock bevara flickorna som ”oskyldiga barn” så länge som möjligt, och därför var det inte ovanligt att flickorna, särskilt om de fortfarande gick i skolan, fick ha lite kortare kjolar till vardags och håret sattes bara upp på enklast möjliga sätt, t.ex. genom att ”småflicksflätorna” virades runt huvudet (”margaretaflätor”).

Från början konfirmerades alla i allmogens naturligtvis i sina folkdräkter – det var ju de kläder de hade, och som mer än gärna bars eftersom de visade att man inte var barn längre. Kläderna var kyrkokläder,

men inte de allra finaste varianterna. Det var istället så att det var nu insamlandet av kläder började: pigor och drängar fick en del av sin lön i kläder, och den kontanta delen av lönen kunde användas för att köpa in mera lyxartade delar som t.ex. sidenhalskläden.

När folkdräkterna började försvinna mot mitten av 1800-talet ersattes de vid konfirmationen av en cheviotkostym med långbyxor för pojkarna och klänningar enligt modet för flickor (fast naturligtvis högst sedesamma, med lång ärm och högt i halsen). Eftersom borgerligt klädda kvinnor bar svarta, eller åtminstone mörka, kläder till kyrkan, var konfirmationsklänningen från början svart. I borgerliga kretsar började man dock mot slutet av 1800-talet anse att svart inte var en lämplig färg för unga flickor – det gjorde dem för vuxna – och så började man i städerna (inte i Göteborg dock!) klä flickorna i vitt till konfirmationen. Bruket spred sig långsamt till landsortsstäder och så småningom till landsbygden. Bytet från svart till vitt tog sig ibland egendomliga uttryck: så t.ex. kunde två klänningar krävas – en vit för själva konfirmationen och en svart för nattvarden dagen därpå. Mest konservativ visade man sig inte oväntat vara i Bohuslän där schartauanska präster och/eller församlingar såg till att flickorna på vissa håll bar svart in på 1950-talet! Dock ansåg prästen i en viss bohusslänsk församling att socknens flickor skulle bära svart, men när han tog emot privata konfirmander som läste över sommaren och bodde i prästgården, så fick de flickorna konfirmeras i vitt – färgen var alltså delvis också en klassfråga.

Boken om Lasse Dahlquist

Inte bara Brännö brygga.

Bokanmälan av Per Liljeström.

Lasse Dahlquist föddes i Örgryte församling i Göteborg den 14 september 1910 men kom att växa upp på Lidingö, dit hans föräldrar flyttade när Lasse var knappt sex år. På den tiden hette han Lars-Erik Dahlquist, och fadern, som var sjökapten hade fått tjänst som haveriutredare på ett assuranskontor i Stockholm.

Familjen har hela tiden kontakt - sommar som vinter - med släkten i Göteborg och på Brännö. Så småningom flyttar föräldrarna och också Lasses egen familj till Brännö, där de hör hemma. Detta och mycket mer får vi veta i Anders Wällheds bok om Lasse Dahlquist.

Den har getts ut av Tre Böckers Förlag på initiativ av Lasse Dahlquist-sällskapet i Göteborg.

Det mesta av biografiskt material om Lasse Dahlquist har samlats av hustrun Inez och sonen Bob (Robert). Materialet har Bob skänkt till Göteborgs Universitetsbibliotek, där det nu finns tillgängligt för forskning.

Det är många i Lasse Dahlquists släkt och omgivning, som ställt upp på intervjuer. Det är också en hel del arkiv som Anders Wällhed har besökt under arbetet med boken. Inte minst Kungliga Biblioteket i Stockholm.

Fadern Otto Dahlquist härstammade från Vessigebo och ännu längre bakåt i tiden från Bremen. Urfadern var ryttmästaren Otto Philip Beuerman som föddes 1688 i Bremen.

Modern, Elin, härstammade från Brännö, där hennes far var den välkände

överlotsen Rudolf Lange. Langegården på Brännö byggdes 1856 av lotsältermannen August Lange – Lasses morfars far.

Här tillbringar Lasse sin ungdom somrar och jular tillsammans med den stora familjen och sin barndomsvän Åke Söderblom.

Med studierna i Stockholm blir det så och så. De två kumpanerna Sture Lagerwall (två år äldre) och Lasse skolkar mycket och är ute på 'hyss'.

Under uppväxten i Stockholm skaffar Lasse sig både teatervana och många vänner i underhållningsbranschen, bland dem Sture Lagerwall. Men Lasse skall bli sjöman och kapten enligt faderns önskan. Han seglar först med m/s Bullaren – en transare – men för att bli kapten måste man ha varit

minst 42 månader till sjöss och därav med råseglare minst 12 månader. P.g.a. detta mönstrar Lasse Dahlquist på den fyrmastade barken Beatrice. På denna enda resa till Australien med Beatrice kommer Lasse och de övriga i besättningen att runda Kap Horn två gånger vilket är ovanligt. Oftast passerar man Kap Horn endast på hemresan.

Efter tiden till sjöss söker Lasse till Navigationsskolan men trivs inte utan fortsätter till en teaterskola och träffar Sven-Olof Sandberg, den tidens stora stjärna i populärbranschen. SOS, så kallas han ofta, anställer den unge och ännu oetablerade charmören på sitt musikförlag. Nu kommer en tid då 'Lasse försöker sig på det mesta'. I bevarade brev är han inte buskablyg. Han startar t.o.m. en försäljningsfirma för olika pryglar han hittar i annonser.

Lasse tröttnade på sjön och när en

hemskickad visa gav betydligt mer än hyran till sjöss var valet lätt. Visan hade fadern sålt till ett musikförlag.

Under ungdomsåren prövar Lasse många instrument. Först cello som påtvingades av fadern, sedan banjo och saxofon samt dragspel och piano. Sångrosten prövas också och den befanns vara god.

Hur Evert Taubes vägar korsar familjen Dahlquists, eller snarare familjen Langes vägar beskrivs i flera kapitel. Med tiden får Lasse det prestigefyllda Evert Taube-stipendiet.

Det är Lasse Dahlquist etablerar sig i nöjesbranschen är 1931, då han för första gången hörs i radio. Han sjunger en egen sjömansvisa till eget dragspelsackompanjement. Det var också i början av 30-talet som Folkparkerna drog igång på riktigt, och de flesta underhållarna reste runt för att

Bläck och Toner

för din Skrivare

Original, Pirat och Återfyllda

pappershornan.se

Aschebergsgatan 40 031-204206

på så sätt göra reklam för sig, sina skivor eller kommande revyer och filmer. Där fanns t.ex.: Sigge Fürst, Thor Modéen, Fridolf Rhudin, Douglas Håge, Elof Ahrlé samt Edvard Persson. Något förvånande kunde man bland alla dessa hitta Jussi Björling, som också förstod att det gav pengar i plånboken om man turnerade i Parkerna.

Stim (Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå) hade bildats 1923, men den gynnade inte poulärmusikanterna, så 1926 bildades Skap (Svenska Kompositörer av Populärmusik) med Fred Winter (Sten Njurling) som den drivande kraften. Under krigsåren 1939 - 1945 vinner båda organisationerna terräng.

Anders Wällhed har försökt att strukturera Lasse Dahlquists liv i olika kapitel. Tanken är god, men Lasses liv går inte att stuva in i kapitelburkar. Istället trampar Wällhed ständigt över gränserna, men det får vi acceptera. Lasses liv var så mångfacetterat att jag inte tror att Lasse själv skulle klara att hålla sig inom sådana gränser som *Sjömanstiden*, *Grammofonartisten*, *Filmcharmören*, *Fältartisten*, *Lucia-generalen* eller *Kåsören*. Men ändå lyckas Anders Wällhed bra med uppgiften.

Lasse medverkade i åtta spelfilmer, varav *Vi Masthuggspoikar* från 1940 och *Örnungar* från 1944 nog är de mest kända. I detta sammanhang undrar man varför inte alla dessa filmer sändes av televisionen i samband med 100-årsjubileet av Lasses födelse.

Från *Örnungar* minns vi filmens musikaliska ledmotiv *Gå upp och pröva dina vingar*, som blev en klassiker i Lasses

repertoar, och som dessutom är en klassiker vid alla allsånger.

I radio var Lasse väl anlitad både som sångare och kuplettskrivare. Ibland också som revy- och sketchskrivare. Ett av de allra populäraste programmen under 40-talet var *'Två man och en kvinna'*. Lasse uppträdde här tillsammans med Sickan Carlsson och 'gamle vännen' Åke Söderblom, som också skrev texter tillsammans med Lasse.

En av Åkes mest poulära vistexter är Tangokavaljeren. Fortfarande en mycket önskad melodi på pensionärs- och moga-danser.

Två av de institutioner som med Lasses hjälp skapades i Göteborg är *Luciafirandet* och *De Okändas Revy*.

Lasse Dahlquist gifter sig den 9 april 1936 med sin ungdoms kärlek Inez Lindquist, grosshandlardotter från Stockholm, född 1912. De hade träffats långt innan Lasse gick till sjöss.

När Lasse och familjen vill flytta till Göteborg och bosätta sig på Brännö stöter Lasse på den politiska byråkratin eller den byråkratiska politiken. Det tar mer än två år att ordna bygglov och mantalsskrivning.

Först står striden mellan Stockholms Skattekontor och Lasse, som dock får hjälp av Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus Län. Sedan står striden mellan Göteborg och Lasse, där Lasse får hjälp av Styrös kommun.

Länsstyrelsen avvisar bestämt Stockholms krav på mantalsskrivning i huvudstaden, och 1946 blir Lasse och familjen

skrivna i Styrso Kommun. Lasse hävdade dock resten av livet att familjen från 1944 bodde på Brännö.

Familjen, som Lasse försökte hålla utanför sina officiella karriärer, presenteras på ett bra sätt av författaren Anders Wällhed.

Lasse Dahlquist fick snart erfara hur svårt det är att nå ut till den stora publiken, när man inte bor i Stockholm. I Göteborg hade han ett grundmurat förtroende bland sin publik och sina gynnare. Men med nytt folk i ledningen hos Liseberg, G-P, Båtmässan m.fl. så glöms Lasse bort. Så även vid stadens 350-årsjubiléum.

Nya kvastar sopar kanske inte bäst!

När teaterförläggaren Lars Schmidt får för sig att skaffa båt och starta *Teaterbåten* i Göteborg engageras Lasse Dahlquist till den första revyn. Teaterbåten lever under några år kring 1950.

Lasse Dahlquist går ur tiden den 14 oktober 1979 efter två års svår strupcancer. Inez lämnar jordelivet den 2 december 2004. Sonen Bob lever mellan 1938 och 2005.

Detta är en läsvärd bok, som får oss att minnas Lasses visor och livet kring Göteborg under i stort sett fem decennier. Dock störs jag av småfel, som kunnat undvikas med bättre korrekturläsning, men kanske tidspressen för att få fram boken till 100-årsjubiléet inverkade.

Fakta:

Boken om Lasse Dahlquist –
inte bara Brännö Brygga.

Idé och Initiativ: Lasse Dahlquist-
sällskapet

Författare: Anders Wällhed. Göteborg

Förlag: Tre Böcker, Göteborg

ISBN: 978 91 7029 6833

Pris: 218:-, Adlibris på Internet

Utvandrarnas Hus i Växjö har slagit upp portarna på nytt

Efter en segdragen tvist som ledde till att huset stängdes, har en uppgörelse nåtts med Växjö kommuns fastighetsbolag.

Uppgörelsen med kommunen ledde till att Emigrantinstitutet sålde Utvandrarnas Hus till Växjö kommunala fastighetsbolag Vofab för nio miljoner kronor.

Kulturparken Småland driver från den 1 nov. 2010 den publika verksamheten i Utvandrarnas Hus. Stiftelsen Svenska Emigrantinstitutet finns i huset som en självständig organisation med koncentration på kärnverksamheten i form av arkiv, bibliotek och forskning. Kulturparken Småland AB startades 2009 och ägs av Landstinget och Växjö kommun.

Den 13 nov. invigdes den första utställningen "Livets steg", som fotografen Anders Ryman står bakom.

Forskarsalen i Utvandrarnas Hus är nu åter öppen för intresserade forskare. Salen hålls tills vidare öppen tisdagar, torsdagar och fredagar mellan 10-16. □□□□

Beställningar

från GöteborgsRegionens Släktforskare

kan göras per telefon: 031- 13 12 26, måndag - fredag kl. 10 - 14, eller
med brev: Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg.

E-post g.r.s@telia.com

Beställningar hämtas på expeditionen under tider som ovan.

Ring dock först för att kolla om lokalen är bemannad.

Vid brevfrsändelser tillkommer porto och emballage.

Västanbladet, lösnummer	20.- kr
Antavla, 40x60 cm, 7 gen. / halvrund 50x100 cm, 9 gen.	20.-
Välkommen till släkt- och emigrantforskning	20.-
CD Ulrika Kullgrens Stamträd	150.- (medl.pris 50.-)
CD 41 Handskrifter 2005	230.-
CD Göteborgs Domkyrkoförsamlings kyrkobok 1669-1671	150.- (medl.pris 50.-)
CD Databasen Emigranten 2006 Populär	350.- (medl.pris 300.-)
DVD Sveriges dödbok 1901-2009	625.- (medl.pris 525.-)
CD Sveriges befolkning 1880	600.- (medl.pris 540.-)
CD Sveriges befolkning 1890	595.- (medl.pris 495.-)
CD Sveriges befolkning 1900	640.- (medl.pris 560.-)
CD Sveriges befolkning 1970	595.- (medl.pris 495.-)
CD Sveriges befolkning 1980	595.- (medl.pris 495.-)
CD Begravda i Sverige	595.- (medl.pris 495.-)
Andersson-Clemensson: Börja släktforska	225.- (medl.pris 190.-)
Andersson-Clemensson: Släktforska steg för steg 2005	250.-
Andersson-Clemensson: Släktforska vidare	300.-
Andersson-Clemensson: Your Swedish Roots	250.-
Göteborgs-Emigranten del 1,2,3,4,5, 6:	à 50.- kr ,
och del 7	100.- samtliga 350.-
Löf: 'Göteborgs Fotografer'	200.-
Göteborgskarta år 1883. Format A3. Färg, terr. församlingar	100.- (medl.pris 50.-)
Göteborgskarta år 1807. Format A 3. Svart/vit, roteindelning	100.- (medl.pris 50.-)
Göteborgskarta med förstäder år 1885. Format A 3. Färg.	100.- (medl.pris 50.-)
Rosvall / Hultman: Emigrantforskning	215.- (medl.pris 195.-)
Ryberg: Västgötaminnen i ord och bild	200.- (medl.pris 180.-)

Något om GRS historia och emblem

I Göteborg stiftades på våren år 1913 en förening med namnet

Personhistoriska föreningen Äldre Göteborgssläkter, PfAG.

Denna förde på 1930-40-talen en tynande tillvaro och 1946 (efter krigsslutet) ansågs tiden mogen att bilda en ny förening för släktforskare som i motsats till den tidigare var **öppen för alla intresserade**, oavsett de tillhörde en släkt från Göteborg eller ej, vilket var kravet i PfAG.

Vår nuvarande förening bildades 1946 med namnet

Västra Sveriges Genealogiska Förening, VSGF.

Föreningen fick stadgar och styrelse som en lokalförening till den dåvarande riksföreningen Genealogiska Föreningen, GF, bildad 1933 med säte i Stockholm. Sveriges Släktforskarförbund kom till långt senare, 1986, och Släktforskarförbundet övertog då status som riksförbund, i vilket GRS nu är medlemsförening.

GF:s ovala trädemblem hade tillkommit efter en pristävling 1961, vilken vanns av heraldikern Jan Raneke. VSGF önskade så småningom få ett eget emblem och i okt. 1971, till vår förenings 25-årsjubileum, utformade Jan Raneke trädemblemet med de fyra bokstäverna VSGF. Vi var ju då fortfarande en lokalförening till GF. Östgöta Genealogiska Förening införde även sina egna bokstäver ÖGF i trädemblemet, vilket de fortfarande använder.

Vår förening bytte namn år 2000 från Västra Sveriges Genealogiska Förening till

GöteborgsRegionens Släktforskare, GRS.

Det gamla namnet kändes tungt, låg inte i tiden och förväxlades med Västgöta Genealogiska Förening. Flera andra föreningar hade också uppstått i västra Sverige under åren som gått, varför GRS "upptagningsområde" borde minskas. Var går då gränsen för göteborgsregionen? Det får den enskilde själv bestämma!

När vår förening bytte namn ändrades så bokstäverna i emblemet med Ranekes och GF:s godkännande till GRS.

Andra "milstolpar" i GRS historia är:

1980, då Torsdagsgruppen startade med att ordna den Långströmska klippssamlingen i en lokal som VSGF hyrde av Göteborgs Hembygdsförbund i Fortifikationens hus på Postgatan 4.

1984, då VSGF började med ett föreningsblad 4 ggr per år med namnet VSGF-bladet. Från 1992 ändrades namnet till Västanbladet.

1995, då VSGF äntligen flyttade till helt egna två rum i västra delen av samma hus på Postgatan. Hyran skulle emellertid marknadsanpassas av HIGAB, och det blev nödvändigt att leta upp en ny lämplig lokal.

1998 VSGF hittade så småningom de nuvarande mycket ändamålsenliga lokalerna på Erik Dahlbergsgatan och flytten skedde i april 1998.

Joel Holger

Biblioteket har under 2010 tillförts bokgävor och nyförvärv

- Sällskapet W:s sex under 100 år. 1851-1951. 1950.
Studiecirkeln 75 år av Erik W. Gatenheim. 1977
Mickel Börjesson Bånge av Karin Svensson. 1993.
En natt vid Dalaborg av John Neander. 1869.
Rättshistoria för släktforskare av Barbro Nordlöf. 1992.
Livets högtider i Sverige av Ingela Martenius. 2010.
Stiftelsen Kjellbergsska flickskolan 1835-1935. Supplement 1936-1956.
Göteborgs-Emigranten del 7. 2010.
EB-nytt från Riksarkivet 2008/2009.
Allsvensk samling 1939-40. Tidskrift. Riksf. för svenskhetsens bevarande. 1940.
Sveriges Adels kalender 2010.
Svenskt Litteraturllexikon, 2.a uppl. 1970.
Vem är vem i barn- och ungdomslitteraturen. 1984.
Göteborgs Handelsinstitutets elever 1886-1910. 1951.
Svenska slott och herresäten, 1900-talets början: Skåne. 1910.
D:o Västergötland, Halland, Värmland, Närke, Västmanland.
D:o Småland, Blekinge, Östergötland.
D:o Södermanland.
D:o Uppland.
Upsala universitets matrikel av J.v Bahr och Th. Brandberg. 1896.
Guide till Göteborgsarkitektur av Caldeby och Linde Bjur. 2006.
Emigrationsutredningen av Gustav Sandbärg. Betänkande och bilagor 1-20.
D:o Register. 1911-14.

- Systembolaget, ett svenskt kulturarv av Ingela Martenius. 2010.
- En bok om Angered av Erik Jarevall m.fl. 1966.
- Göteborg förr och nu. Göteborgs Hembygdsförbunds skriftserie. 2010.
- Bygdemål och Minnesbilder från Ölmevalla. 1988.
- Hembygden, register 1918-1978. Dalslands Fornm. och Hembygdsförbund. 1978.
- Onsala, en nordhalländsk socken. Onsala Hembygds-gille. 1995.
- Vallda - kulturbygd med gåtfullt förflutet. Vallda Hembygds-gille. 2002.
- Svenskt ortnamnslexikon av Mats Wahlberg. 2003.
- Under samma himmel, en nordhalländsk krönika av Stig Tornehed. 2004.
- Kungsbacka före branden 1846 av Birger Johanson och Erik Grill. 1966.
- Boken om Släp, en bygd att älska, del II. Släps hembygds-gille. 1995.
- Släktforskarnas årsbok 2010, red. Håkan Skogsjö. 2010.
- Svenska Turistföreningens årsbok 1998. Stockholm. 1997.
- Annedal av Gösta Carlsson. 2004.
- The multinational swedish army 1630-1660 and 1700-1721 and some allied units, volym 1, 2 och 3 av Bertil Haggman. 2009.
- Kungadottern Constantia Eriksson av Ingemar Wikenros. 2010.
- Göteborgs stifts Herdaminne, domprost. kontrakt av Anders Jarlert. 2010.
- Udenäs kyrkby, ett bygdecentrum av Ingemar Wikenros. 1991.
- Edet, gården och industrierna vid Edsforsen av Ingemar Wikenros. 1995.
- Sannums Säteri, en medeltida stormangård av Ingemar Wikenros. 1993.
- Sättra Bruk 1739-2009, en hammarsmedja av Ingemar Wikenros. 2009.
- Forsviks bruk och släkten Tham av Ingemar Wikenros. 1990.
- Forsvik och Göta kanal av Ingemar Wikenros. 1997.
- Med dalkarlar i fält av Casimir Laurin. 1946.
- Kulturen 1972-1975. Kulturhistoriska föreningen södra Sverige. 1972-75.
- Erik XIV av Ingvar Andersson. 1993.
- Svenska tandläkare, red. Stina Holmberg. 1963.
- Göteborgs Jubileumspublikationer, del I:1, I:2 samt II-XX. 1922-35.
- Historiska kartverk över Göteborg 1624-1921.
- CF guiden 96/97. Civilingenjören. 1996.
- Camorrans Gyldene Bookh nr 13. 1946.
- Skogsfinnska släktnamn i Skandinavien. 2009.
- 1600-talets jordbrukslandskap. Riksarkivet. Av Mats Höglund. 2008.
- Chalmers Tekn. Högskolas kataloger 1960-69 och befattningshavare.
- Sveriges Ecklesiastik Matrikel av Carl M. Rosenberg. 1886.
- Handelshögskolan i Göteborg 1923-1971 av Hadar Berglund, Kurt Grönfors. 1977.

Historiska handlingar hos Lantmäteriet

Lantmäteriet ger på sin hemsida www.lm.se gratis tillgång till en mängd historiska kartor och akter från t ex storskifte och laga skiften, ägobyten, avsöndringar mm. Här finns mer än en miljon historiska kartor från hela Sverige åren 1628 - 1927.

Klicka (till höger) på **Historiska kartor**. - Bortse lämpligen från den stora Sverigekartan. - Kartor och akter kommer att visas i formatet DjVu. Man laddar hem en gratisfil genom att klicka på **Om tjänsten** och **måste du ladda hem en DjVu-plugin**. Detta behöver man bara göra en enda gång.

Gå tillbaka och klicka på **Avancerad sökning**. Fyll i:

Lantmäterimyndigheternas arkiv.

Län (nutida länsindelning), Kommun eller Socken.

Traktnamn kan också vara t ex ett gårdsnamn.

Avvakta med årtal och Åtgärd, du kanske ändå inte får så många träffar! - **Sök**.

Sökresultatet blir en träfflista på kartor och akter som kommer upp.

- Det är bara att välja ! -

Bilden kan förstöras med + tecknet och flyttas med vänstertryck på musen.

Backa event. tillbaka till sökresultat med den blå pilen överst till vänster för att göra ett nytt val.

På **E-handelstjänst** kan kartor och akter köpas digitalt eller med utskrift på papper.

Joel Holger

Facit till läsövning i nr 4-2010

*Den som afundas öfwer andras lycka, äger ej
någon ägta förtjenst; men den som hedrar dygden
och glädier sig när den belönas, den är wäl pröfwad
och förstår sig på godsets werde*

*Dygden är nödig i ungdomen, hugnesam
i ålderdomen, nyttig under fattigdomen, pryd-
sam hos de rika, ärofull för de lycklige,
tröstfull för de olycklige; Hon ädlar adel
och ädlar vadel*

Härmed gör jag uppehåll i läsövningarna under några nummer och planerar att återkomma med ett kommenterat tyskt alfabet. Under februari startar jag en kurs i handskriftsläsning. Den som vill vara med kan anmäla sig till mig.

Hälsningar

Per Clemensson

Ur Långströms klippsamling:

Hulda Sköldberg var en känd fiskhandlare i Göteborg. En av Göteborgs spårvagnar är namngiven efter henne.

Hulda Sköldberg

En av Göteborgs mera kända affärskvinnor, fru **Hulda Sköldberg-Olsson**, avled igår. Hon hade på lördagen varit i verksamhet i sin affär. På söndagsmorgonen drabbades hon av hjärtförlamning och tillkallad läkare kunde endast konstatera att livet flytt.

Den bortgångna var född i Göteborg den 8 nov. 1876 och hade sålunda nyss fyllt 64 år. Efter att i många år ha varit sin faders, handlanden A. F. Sköldberg, behjälplig i hans fiskaffär vid Fisktorget övertog hon 1907 rörelsen efter faderns död. Firman som för några år sedan firade 50-årsjubileum, har av den bortgångna upparbetats till Göteborgs och landets största i sin bransch. År 1908 ingick hon äktenskap med konservfabrikör Oscar H. Olsson i Göteborg och sörjes närmast av maken samt tre barn. Sonen, W. Sköllsberg, är medarbetare i faderns fabriksföretag, dottern Gulli Sköllsberg är anställd på firmans kontor och dottern Ruth, gift med konditor Nils Hansson, Göteborg.

Hulda Sköldberg - trots sitt giftermål behöll hon sitt flicknamn bland sina kunder och vänner - var en originell och godhjärtad kvinna. Hon var i besittning av en strålande humor och hade vänner i de mest skilda kretsar. Som affärskvinna var hon lika duktig som framgångsrik. Svårigheter funnos aldrig för henne. Hon satte en heder i att göra allt för sina kunder. En människa av icke just vanliga mått har gått bort med Hulda Sköldberg.

GöteborgsPosten den 25/11 1940.

Nedgrävd förmögenhet

Den sedan många år tillbaka i Mount Pleasant, Iowa, bosatte svenska eremiten, **John Dahlén**, afled i slutet af Februari. Man har nu funnit i en konservburk, nedgrävd på gården invid hans lilla stuga 5.000 dollars i guld, och man tror, att man på flera ställen i trädgården kommer att påträffa dylika fynd, hvarför myndigheterna ha utställt vakt att bevaka platsen till dess släktingarna hunnit anlända.

GöteborgsHandels.Tidning 29/4 1905

Sorgligt öde.

Från Dover, N.H., meddelar Skandinavien: En 25-årig svensk flicka vid namn **Olga Hellström**, som ankom hit till landet förra hösten för att ingå äktenskap med sin här i landet vistande fästman, hvilken sändt efter henne från det gamla landet, har blifvit skamligt besviken af denne och synes nu gå ett ytterligt sorgligt öde till mötes, i det att hon den 23 April som vansinnig internerades på New Hampshire Insane Asylum. Fröken Hellström ankom hit till landet i November månad, medförande två barn till sin fästman, som är enkeman. Emellertid infriade denne ej sitt löfte att gifta sig med henne, utan gifte sig med en annan qvinna, hvilket bragte fröken Hellström till förtviflan. Emellertid begaf hon sig i Februari hit till Dover, der hon hört att det fanns godt om svenskar, för att söka plats. Hon erhöill en sådan, men måste lemna densamma, emedan hennes sinne syntes vara ur jämvigt, hvarför vederbörande myndigheter måste taga hand om den olyckliga. Emellertid lär det ej vara omöjligt att fröken H. kan komma att återvinna sin helsa.

Svenska Tribunen den 4/5 1904

Unik kartsamling från Sveriges stormaktstid

av Barbro Maijgren

Riksarkivet har under nio års tid drivit ett projekt med syfte att inventera förekomsten av äldre geometriska (storskaliga) kartor i svenska arkiv. Resultatet blev 12 000 kartor från perioden 1630 - 1655, varav ett stort antal är nya fynd. Kartorna har scannats och lagrats digitalt. Texten och förklaringarna har tolkats och renskrivits. På en modern karta har de gamla kartornas position markerats. Kyrkor och andra byggnader, humlegårdar, broar och kvarnar m.m. på de äldre kartorna har prickats in på den moderna kartan och försetts med positionskoordinater.

Informationen finns samlad i en sökbar databas som tillsammans med kartorna är tillgänglig kostnadsfritt på Internet under adressen

www.riksarkivet.se/geometriska

För att kunna hämta hem bilderna krävs en plug-in, DjVu, som laddas ner från samma hemsida. Kartsamlingen, som är unik i världen, omfattar kartor från stormaktstidens Sverige. Väster- och Östergötland och delar av Småland är väl representerade, liksom Svealand och norrlandskusten.

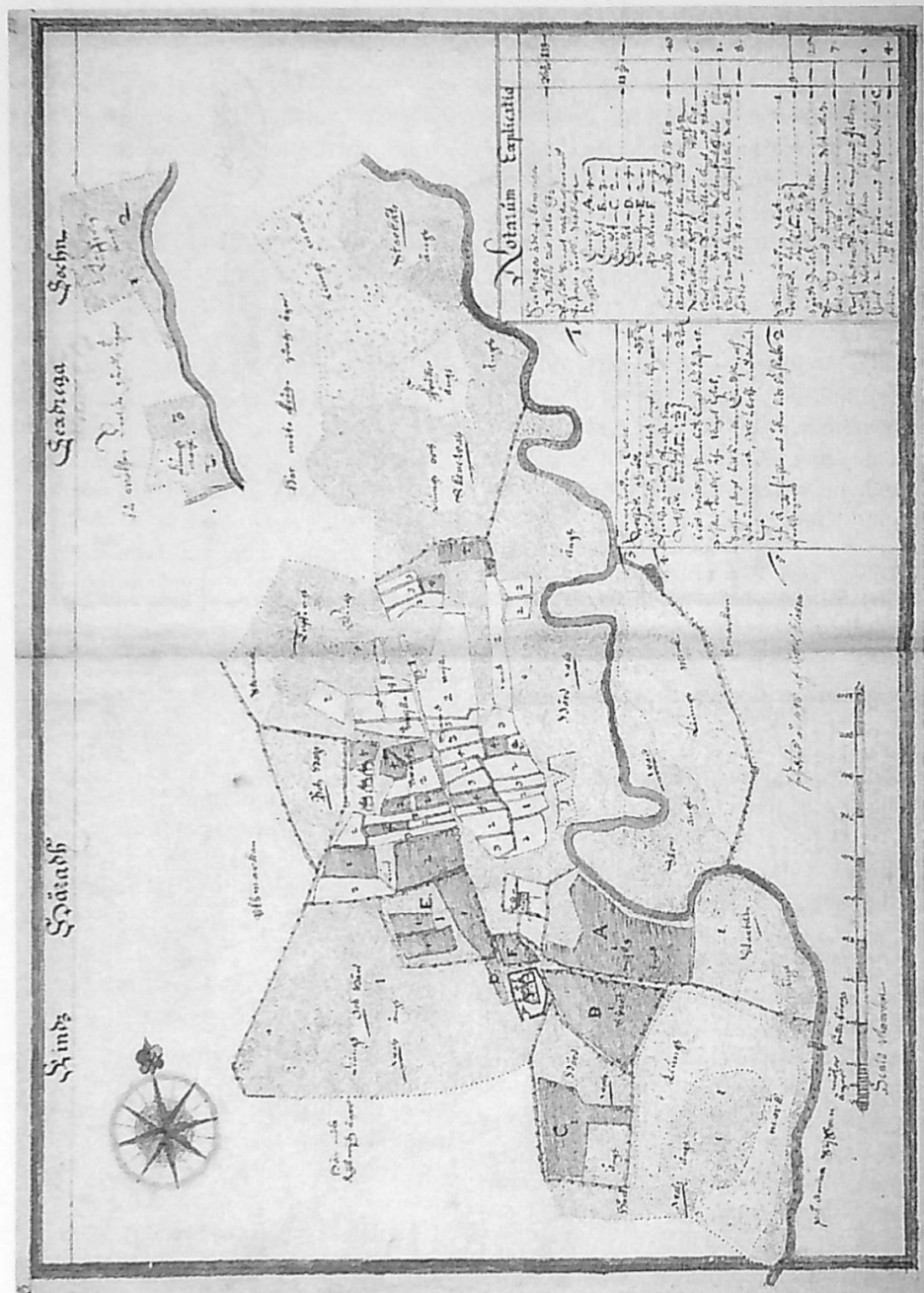
Det går att leta upp en karta på flera sätt. Söker man exempelvis efter Sexdrega by i socknen med samma namn och Kinds härad kan man använda *Regisstersök*. Då får man en lista över alla kartor för Sexdrega socken, däribland *O1:13-14* för Sexdrega by. Kartan, som är ett verkligt konstverk, anger byns gränser mot intilliggande byar. Den visar den slingrande floden Ätran med sin bro, kyrkan med prästgården intill samt ett hus för var och en av byns tre övriga gårdar. Markens beskaffenhet, hur den brukades och var uppdelad mellan gårdarna

framgår av kartbilden. Den anslutande texten ger ytterligare upplysning om de fyra gårdarna.

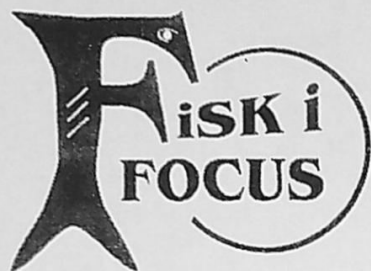
Väljer man i stället *Sök via karta* kommer en modern översiktskarta upp, där positionen för de äldre geometriska kartorna har prickats in. Genom att förstora kartan och navigera fram till Kinds härad och Sexdrega når man också den gamla kartan för Sexdrega by. Dessutom utmärker symboler på den moderna kartan platsen för 1600-talskartans kyrka, bro, prästgård och övriga tre gårdar. Genom att på den moderna kartan följa Ätrans lopp norrut hittar man kartorna för Stora och Lilla Buttorps byar och symboler för ännu en bro samt flera vattenkvarnar, som vittnar om att vattenkraft var en viktig energikälla redan på 1600-talet. Den moderna kartan över Sverige, som även finns som satellitkarta, är i sig själv ett utmärkt hjälpmedel för släktforskaren.

År 1655 hade långtifrån hela riket blivit karterat. Arbetet återupptogs på 1680-talet och arkivarie Mats Höglund vid Riksarkivet berättar att det finns ca 7 000 yngre geometriska kartor från denna period. Dessa innehåller mer textinformation om gårdarna än de äldre kartorna och även byarnas utmarker har karterats. Om de yngre geometriska kartorna blir tillgängliga på samma sätt som de äldre i en databas kommer vi att kunna göra oss en riktigt bra bild av det agrara landskapet på 1600-talet, framhåller Mats Höglund. Det är bara att hoppas att Riksarkivet ska lyckas skaffa finansierare så att också detta projekt kan bli verklighet!

(Arkivarie Mats Höglund har gett GRS tillstånd att publicera kartan på nästa sida)

Karta i färg över Sexdrega by 1648. Foto: Riksarkivet. Till höger en delförstoring.

ÖPPETTIDER

Tis - Ons 8 - 19

Tors - Fre 8 - 20

Lördag 8 - 18

Söndag 12 - 18

Välkomna !

*Fokus på kvalitet
- vår idé !*

FOCUS

köpcentrum

031 - 703 05 25

AVENYNS FOTKLINIK

Välkommen till en av de äldsta Fotklinikerna i Göteborg (etabl 1942) !

Vi erbjuder medicinsk fotvård, vårtfrysning, benvaxning, manikyr och fot/benmassage.

Vi i har även försäljning av presentkort och diverse produkter.
En fika och ett leende ingår alltid ! - Se våra fina omdömen på Eniro.se !

Jessica och Tove

Boka tid på tfn: 031- 16 92 87 - Geijersgatan 16, Göteborg

LANDET RUNT ur olika medlemsblad

Joel Holger redogör här kortfattat för ett urval läsvärda artiklar i andra föreningars medlemsblad.

G R S byter Västanbladet med omkr. 60 st andra föreningars tidningar och dessa finns tillgängliga att läsa i G R S bibliotek.

ALE Släktforum. Ale Släktforskarförening (Västergötland)

Nr 4 Dec. 10. Evert Högabo berättar om 'Alebönderna', dvs de byggnadssnickare (ofta skickliga), som för omkr. 100 år sedan fick arbete i Göteborg under veckans dagar och vandrade hem till Ale under helgen.

ANROPET. StorStockholms Gen. Förening

Nr 3 Juli 10. 'Om allmänna BB' skriver Barbro Nordlöf. Allmänna barnhuset i Stockholm stod öppet 1775 till 1975, dvs 200 år. Man ville hjälpa fattiga och ogifta mödrar och också utbilda barnmorskor och förlösningsläkare.

ANTYDA.

Nr 5 Okt. 10. 'Väger i väglöst land' och 'Historiska vattenvägar' av Ewa Klingberg beskriver våra förfäders samfärdsel. Spår av hålvägar finns än idag (urgröpning i marken genom mängder av trampande fötter från människor, hästar, oxforor etc.). Gamla stenbroar och vägar som underhölls av jordägande bönder. Längs vattenvägarna var det ofta lättare att ta sig fram. Vintertid gick färdvägen över sjöar och längs vattendrag. Inom socknen löpte de s.k. kyrkstigar som knöts samman vid kyrkan. Larz Haygood skriver om järnvägarnas utbyggnad i Sverige: 'Rallaren - byarnas skräck till folkhälte'. - Sven Hedlund berättar något om 'Bomärken' - Ewa Klingberg om 'En annorlunda Morgongåva' och syftar på hur Emigrantinstitutet i Växjö startade genom att Gunnar Helén lämnade en stor 'morgongåva' när han tillträdde som landshövding i Kronobergs län 1965.

ARTE ET MARTE. Ridarhuset Stockholm

Nr 2/10. 'Kungamakaren Carl Otto Mörner'

(1781-1858). Jan v. Konow skriver om hur en löjtnant Mörner i juni 1810, på eget initiativ, tog kontakt med marskalk Jean Baptiste Bernadotte i Frankrike, vilket ledde fram till riksdagsbeslutet om tronföljdsfrågan i Sverige den 21 aug. 1810 i Örebro.

DALFOLK. Dalfolk, Släkt-, Hembygds- o. Emigrantforskarförening

Nr 4/10. Numret handlar om jakt på varg och björn. Sune Björklöf skildrar 'Björnjakter och björnfångst i Dalarna under 1800-talet'. Ett antal legendariska jägare nämnes. - Stenåke Petersson anmäler en ny bok 'Björnen i markerna och kulturen' av Sune Björklöf.

DISKETTEN. DIS-Väst

Nr 4/10. Christina Claeson redogör för hur Genlines Familjeband och Bygdebånd användes och hur de utvecklats.

KGf-NYTT. Kronobergs Gen. Förening

Nr 111 Dec. 10. Artiklar om 'Släktforskning och domböcker' samt 'Brandstodsföreningar i Kronobergs län' sammanställs av Bengt Liljedahl. - Om 'Fjärdingsmän', landsbygdens polis, berättar Jörgen Sjöblom.

MIMERS BRUNN

Nr 4/10. Agneta Tjäder berättar om 'Torpa stenhus, 600 år gammalt, restaurerat och nu öppet för besök och visning. - 'Sillebua' av Christina Ström handlar om Klädesholmen. Ett museum är öppet sommartid. - 'Tolag och brända räkenskaper' är en redogörelse över Göteborgs handel sjövägen under tiden 1600- till mitten av 1800-talet av Carl Ek. - Johnny Hagberg påminner om en utställning 'Svenska folktypuställningen i Göteborg 1919', vilken handlade om

rasbiologi.

Nr 5/10. 'Aztekernas kusliga kult-ört, nu en vacker Salebysymbol' av Hans Menzing handlar om dalia-blomman, som särskilt omhuldas i Salebys hembygdsgård. Blomman är namngiven för att hedra Linné-lärljungen och botanikern Andreas Dahl efter hans död 1789, 38 år gammal. Saleby var Andreas barndomssocken. - Johnny Hagberg skriver om 'Skomakaren som lämnade sin läst'. Skomakarmästaren Alfred Lidholm (1839-1919) flyttade från Floby sn till Göteborg 1884. Han blev en produktiv visdiktare och författare av småskrifter (på heltid) efter sekelskiftet. Hittills kända är 134 arbeten. - 'Gunnebo Slott' i Mölndal presenteras av Christina Ström. - Hon berättar även om 'Carl Gustaf - Målarpettersson' (1853-1921), en gårdamålare i Dalsland. Det finns 150 st kända tavlor av honom. - Esther O'Hara skriver om 'Miraklets Ljusbärare - Ellbo Tändsticksfabrik i Lilla Edet'. År 1860 grundades fabriken, som tillverkade fosfortändstickor. Under 1870-talet gjordes ½ milj. askar i veckan. Många arbetare fick hemska skador av fosforångorna, blev missbildade i käkparti och fick hjärnskador. Fabriken brann 1890 och lades ned 1895.

Nr 6/10. 'Från malsten till moderna kvarnar - teknik och kulturhistoria. Del 1'. Anna-Lena Gerdin berättar om hur vi 4000 f.Kr. började odla sädeslag (först vete), malde och bakade bröd, krossade kornen till gröt och välling samt mältade öl m.fl. drycker. - Christina Ström skildrar 'Den dalsländska emigrationen'. Nära 50.000 personer utvandrede från landskapet till Amerika och Norge 1850-1930. - Johnny Hagberg redogör för 'Nils Hufwedsson Dal, Borås förste historiograf' (1690-1740). - 'Mäster Andreas dopfuntar har använts i nära tusen år' berättar Agneta Tjäder. Andreas verkade som bildhuggare i Sjuhäradsbygden under senare hälften av 1100-talet. Ett stort antal dopfuntar användes än idag i kyrkorna. - Chr. Ström presenterar historien om 'Lasse i Gatan'. - Lars Lindqvist berättar om 'Konstantin I, den store - kristendomens beskyddare' (ca 280-337).

NOLASKOGS Hembygds o. Släktforsk.
(Ångermanland)

Nr 93 Nov. 10. 'Barkbrödets historia' berättas här. Barkmjöl användes för att dryga ut andra mjölslag under nödår. Barken skördades under våren från tall och björk. Endast den finare innerbarken användes för att sedan torkas och malas.

PLF-NYTT. Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum Oskarshamn

Nr 95 Okt. 10. 'Järedakungens memoarer' kallas de anteckningar som Carl August Nilsson (1860-1940) i Järeda sn noggrant skrev ned i sju anteckningsböcker. Han berättar om livet på en bondgård, sin verksamhet som folkskollärare och om uppdrag i kommunen och församlingen, livfullt och med humor.

RUNSLINGAN. Upplands Släktforskarför.

Nr 4 Dec 10. Bertil Sjögren skriver om 'Gårds- och byarkiv - ett kulturarv som bör bevaras.'

SLÄKT och BYGD. Österlens Släkt- o. Folklivsforsk. förening

Nr 3/10. 'Historiska handlingar hos Lantmäteriet' www.lm.se Magnus Lindskog beskriver hur man helt gratis hittar de gamla kartorna med sina beskrivningar.

SLÄKTBANDET. Eksjöbygdens Släktf.för.

Nr 68 Nov. 10. Gunvor Hjärtström har sammanställt en mängd uppgifter när det gäller 'Giftermål förr och nu'. - 'Gamla svenska vikter, längd-, yt- och rymdmått' utredes. - 'Mantal, vad betyder det?' besvaras.

SLÄKTBITEN. Forskarför. Släkt & Bygd
(Hälsingland)

Nr 4/10. Gösta Sandqvist berättar här om 'Affärsverksamhet inom Bollnäs tätort under 1800 och 1900-talen.' Riktig fart blev det i samband med att järnvägen kom till.

SLÄKTDATA. Föreningen SLÄKTDATA

Nr 3/10. Marianne Mårtensson berättar om Gardist Fredrik Hofflander (1779-) som vaktade

Kungens Slott i Stockholm. Han var gardist vid Svea Livgarde under Gustav IV Adolf och Karl XII:s tid. - Håkan Andersson skriver om 'Sällsamma händelser', ofta tragiska, nedtecknade på 1700-talet av prästerskapet i Bohuslän.

Nr 4/10. Gerd Rölander skriver om '1834 - första kolera-epidemin i Sverige'. Särskilt Torps sn på nordöstra Orust behandlas; hur man förberedde sig inför farsotens utbredning. - Samma författare skildrar 'De första 20 åren - folkskolans införande i Torps socken på Orust'. 1842 beslutade Sveriges riksdag om allmän folkskola, men i Torp restes många invändningar av sockenborna. Skollärare och skolhus blev för dyrt, från början hade man en ambulerande undervisning under begränsad tid. Det dröjde ett tiotal år innan undervisningen kom igång på ett ordnat sätt. - Per Liljeström anmäler 'Boken om Lasse Dahlquist - inte bara Brännö brygga', vilken kom ut i sept. 2010 vid 100-årsminnet av födelsedagen.

SLÄKTFORSKAREN. Västerbergslagens Släktforskare

Nr 117/10. Om 'Våra gamla skillingtryck' berättar

Björn Elf. De första trycktes redan i slutet av 1500-talet. Idag är ca 25.000 visor kända.

SLÄKTHISTORISKT FORUM. Sveriges Släktforskarförbund

Nr 4/10. Peter Pettersson redogör för Sveriges Släktforskarförbunds nya projekt 'Släktforskning för invandrare.' - Långarydssläkten, som nu omfattar 155.000 levande personer (inkl. ingifta) har nu givit ut det femte och sista bandet med ättlingar till stamfadern bonden och kyrkvärden i Våhult sn Nils Andersson (1620-1717) och hans hustru Börta (ca 1631-1705) på släktgården Askebo. Släkten är känd under 16 generationer. - Numret ger stort utrymme för soldatforskning med artiklar av Peter Pettersson, Lars Ericson Wolke och Björn Lippold.

Nr 5/10. 'Tidningsklipp på nätet'. Helena Nordbäck skriver om Genealogiska Föreningens nyutlagda klipparkiv på Nätet. Det är klipp av familjenotiser från Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter åren 1936- och framåt., som nu kan läsas av GF:s medlemmar. - Per Hammar-

Välkommen som medlem i **SVERIGEKONTAKT** och dess lokalförening i Göteborg

- * du får resa i vårt och främmande land
- * du får lyssna till trevliga föredrag
- * du får vara med och stötta svenska språket och svensk kultur i utlandet
- * du får uppleva trevlig gemenskap
- * du får vår tidning 4 ggr per år

Betala in din medlemsavgift 150:- kr på plusgiro 40580-3

Informera dig på hemsidan www.sverigekontakt.se

ström skildrar den judiska invandringen i Norrland, speciellt till Sundsvall i slutet av 1800-talet och Peter Pettersson om bildandet 1997 av en judisk släktforskarförening. - 'Första världskrigets svenska sjöoffer'. Åke Adolfson skriver att 1.123 svenska sjömän omkom till följd av krigshandlingar till sjöss. Särskilt behandlas båtar och sjömän med skånsk anknytning. På Sjömanstornets sockel i Göteborg (uppfört 1933) är namn inhuggna på 690 sjömän, vilka omkommit under första världskriget. - Per Lövgren försöker förklara innebörden av Personuppgiftslagen PUL med sekretess i 100 år. Publicering på Nätet, på ett strukturerat sätt, på t ex en hemsida, är extra känsligt, liksom uppgifter om adoption, etniskt ursprung, religiös eller politisk tillhörighet och ärftlig sjukdom. För journalistiskt ändamål lär det dock finnas kryphål! - Presenteras en ny bok av Elisabeth Reuterswärd, vilken kommer ut i vår: 'Fader okänd'. Det blir en efterlängtat sammanställning av vilka möjligheter man har att hitta bevis i arkiven.

Antikvariat *Genealogica*

Köper & Säljer

böcker för släktforskare & personhistoriker

Beställ katalog

E-post: katalog@genealogica.com

Telefon: 070 - 666 02 20

eller ta en titt online

www.genealogica.com

SLÄKTSPEJAREN. Vasanejdens Släktf.

(Finland)

Nr 8 Nov. 10. Torbjörn Nikus skriver om 'Vöråbo med egen bäck i Amerika'. Andreas Miemois Andersson emigrerade år 1880. Han åkte från sin gravida hustru Anna Beata och två döttrar. Han arbetade idogt i gruvor mm och fick till sist fastbrev på ett homestead i staten Washington. År 1899 efter 19 år kom hustrun efter till Amerika och sin make med nu tre vuxna döttrar.

SLÄKT-TRÄDET. Nordvärmlands Släktforskarförening

Dec. 10. Artikeln 'Sockenskomakaren' tar upp verksamheten allt från socknens gärningsmän till 1960-talets utdöende svenska skoindustri. - 'Årtal för släktforskare' fortsätter i detta nr.

STRÖDDA ANNOTATIONER. Örebro Släktforskare

Nr 44 Okt. 10. 'Forskning i Österled' av Stefan Nilsson, Asker, handlar om hur man kan släktforska i Ukraina och Ryssland. Fram till ryska revolutionen skötte kyrkan folkbokföring, där efter tog staten över. Kyrkböckerna är uppställda liknande de svenska. Vanligen krävs intyg för att bli insläppt på arkiven. Man söker i lokala statliga arkiv eller i riksarkiv i resp. tidigare sovjetisk republik. Internetadresser med länkar om denna forskning anges.

SÖDERTÄLJE-PROBANDEN. Södertälje Släktf.förening

Nr 173 Juni 10. Lars D. Jansson redogör för 'Släktforskningen och källorna' samt betonar vikten av att vi anger källan, där vi hittade uppgiften.

VÄSTGÖTAGENEALOGEN. Västgöta Genealogiska Förening

Nr 3 Okt. 10. Tema: Folklivsforskning / Etnologi. - Lisbeth Svahn o. Inger Holmquist skriver om allmogekultur, men även om samtidsforskning. En rad författare presenteras med tonvikt på Västergötland, t.ex. om 'Seder och bruk vid bröllop' på 1700- och 1800-talen.

Nya medlemmar aug 2010 - jan 2011

Ageflod, Ann-Britt	Kryddpeppargatan 28, 424 53 Angered	031-3314884
Andersson, Karl-Gösta	Övre Olskroksgatan 12, 416 67 Göteborg	031-7070268
Back, Anita	Idtjärnsgatan 88, 424 50 Angered	031-3311520
Bengtsson, Ann-Marie	Backsippstigen 13, 432 36 Varberg	
Bengtsson, Birgitta o. Bengt	Gökskullavägen 2, 433 50 Öjersjö	
Bentzer, GunBritt	Skanstorget 3 A, 411 22 Göteborg	031-134609
Bergman, Martina	Storgatan 35 A, 462 36 Vänersborg	0700-484459
Brambo, Mats	Sanatoriegatan 5 B, 416 53 Göteborg	031-255841
Börjesson, Roger	Kårud 1, 668 94 Bäckefors	070-6560719
Carlsson, Örjan	Solrosgatan 13 A, 416 51 Göteborg	031-7073306
Centergran, Ulla	Övralidsgatan 21, 422 47 Hisings Backa	
Domeij, Siv	Liedstrandsgatan 6, 2 tr, 416 58 Göteborg	
Edmalm, Per-Olof	Broängsvägen 12, 433 65 Partille	0706-293760
Fejde, Siv	Torkelsgatan 4 A, 416 58 Göteborg	0706-190681
Frank, Ulla-Britt	Runslingan 192, 423 47 Torslanda	
Fränberg Densloe, Inga-Lill,	Hökegatan 13, 416 66 Göteborg	0738-113215
Grahn, Bertil	Båtyxegatan 7 b, 421 47 V.Frölunda	031-493362
Gunnér, Anders	Ostindiefararen 55, 5 tr, 417 65 Göteborg	0708-927860
Haglund Dragic, Monica,	Hackspettsgatan 15, 412 70 Göteborg	
Havås, Berit	Gröna gatan 35, 414 54 Göteborg	
Hedlund, Sten	Backebogatan 1, 422 43 Hisings Backa	031-518171
Hulthén, Vivi-Anne	Rullharvsgatan 5 E, 431 47 Mölndal	031-7401032
Hökbring, Ulla	Tigerstigen 5, 3 tr, 426 72 V.Frölunda	
Jernstedt, Marianne	Kronogårdsvägen 77, 423 73 Säve	031-960663
Kylén, Kaj	Muskotgatan 35, 991, 424 41 Angered	
Kämpe, Gösta	Övre Husargatan 8 bv, 413 14 Göteborg	031-416522
Linderå, Ingela	Ärenprisgatan 2 A, 416 52 Göteborg	031-210631
Lindskog, Hans	Olshammarsgat.6, 422 47 Hisings Backa	031-529686
Lundberg, Marita	Kransen 5, 416 72 Göteborg	031-262964
Marberg, Linda	Södra Annebergsvägen 10, 3 tr. 433 37 Partille	
Mårdh, Ingemar	Friggagatan 27, 416 64 Göteborg	031-151909
Nordh, Bengt	Sandrevlsvägen 81, 422 50 Hisings Backa	
Odelberg, Inga-Greta	Lundgatan 2 lgh 19, 416 61 Göteborg	031-196216
Olausson, Aina	Alfhemsgatan 2, 413 10 Göteborg	031-423820
Samanni, Brittmarie	Mångatan 3, 431 67 Mölndal	0707-290882
Sjöholm, Mimmi	Smörslottsgatan 94 lgh 605, 416 78 Göteborg	
Svanberg, Ingrid	Rexegatan 42, 442 32 Kungälv	0303-13381
Svärd/Olofsson, Annika/Peter	Svealiden 18, 431 39 Mölndal	031-181168
Torkelsson, Beatrice	Vrångö Hamnväg 7, 430 83 Vrångö	
von Brömsen, Eva	Östakullavägen 31, 438 34 Landvetter	031-919551
Yttring, Margita	Södra Rosenbergsgatan 9, 426 76 V.Frölunda	031-292649

Välkomna !

Vid årsskiftet var vi 564 medlemmar i GRS.

Forska med GRS datorer - på Erik Dahlbergsgatan

Sveriges dödbok nr 5: 1901-2009

Kullgrens stamträd

Göteborgs Gustavi Domkyrka 1669-71

Sveriges befolkning 1880, 1890, 1900, 1970 och 1980

EMIBAS 2005

Emigranten Populär 2006

Historiska stadskartor

41 Handskrifter 1339-1926

Smeder i Värmland och Dalsland

Kyrkobokshistorik

Svenska Gods och Gårdar, Hallands, Skaraborgs, Älvsborgs län

Register till mantalsböcker 1800-1875

DVD Häradsekonomiska kartor

DVD Begravda i Sverige

DVD Öckerö socken 1895-1939

DVD Släkthistoriskt Forum 1982-2006 samt Genealogisk Ungdom 1977-1981

DVD Göteborgs Industrikalender 1850-1899

Skånska dragoner, husarer o. infanterister

Svenska ortnamn

Svenskt Biografiskt Lexikon A-Rettig

Register Släkt och Hävd 1950-1999

Kungsholmen, Stockholm

Klara församling, Stockholm

Söder-skivan, Södermalm, Stockholm

Gamla stan under 750 år, Stockholm

DVD Gamla stan, Stockholm

DVD Kungsholmen, Stockholm

DVD Smedskivan 2009

GENLINE - ANCESTRY - AD OnLine - SVAR

(ring och boka tid, max 2 tim.vid köbildning)

GRS styrelse ser det önskvärt att ha möjligheter att någon gång

komma i kontakt med medlemmarna även i tidsglappet mellan Västanbladets utgåvor. Vill du ha sådan information ber vi om din e-postadress.

Skicka den med ditt namn till

info.g.r.s@telia.com

GöteborgsRegionens Släktforskare

Bibliotek och Forskarplatser

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg,

har öppet alla vardagar måndag till fredag kl. 10.00 - 14.00,

måndag, onsdag och fredag: Ingela Martenius

tisdag och torsdag: tisdags- resp. torsdagsgrupperna.

Ring dock alltid först och kolla bemanning samt lediga forskarplatser.

Därtill öppet 1 timma före varje föreningsmöte på Erik Dahlbergsgatan.

Tel. 031-13 12 26

E-post: g.r.s@telia.com

Postgiro 24 23 85 -3

Hemsida:

www.genealogi.se/grs/